

BOEKBESPREKING

Dr A. Sternheim, ADMINISTRATIEVE INRICHTINGSLEER EN DE ACCOUNTANTS-CONTROLE, tweede druk met een voorwoord van H. Reinoud, Uitg. N.V. Uitgevers Maatschappij v/h G. Delwel, 's-Gravenhage.

door Drs S. C. Bakkenist

De beide leerboeken van Dr A. Sternheim, „Administratieve Inrichtingsleer” en „De Accountantscontrole” zijn steeds van grote betekenis voor de accountantsopleiding geweest. Het is dan ook daarom, dat het Bureau der Examens van het Nederlands Instituut van Accountants, nu Sternheim zelf een herdruk van zijn werk niet meer heeft kunnen bezorgen — hij overleed in 1940 — en zijn bovengenoemde boeken reeds lang uitverkocht zijn, een nieuwe druk van de belangrijkste delen uit deze boeken heeft bevorderd.

Veranderingen in de oorspronkelijke redactie zijn niet aangebracht. Aangezien het niet nodig bleek de werken volledig te herdrukken is, na overleg met de uitgever, uit de beide boeken een keuze gedaan en is het geheel in een band samengevat.

Wat de keuze betreft: van het deel „Administratieve Inrichtingsleer en Kostprijsberekening” werden niet herdrukt de hoofdstukken VII t/m IX, XIII en XIV, XVII t/m XXI, benevens het literatuuroverzicht; van het deel „De Accountantscontrole” bleef herdruk achterwege van de hoofdstukken XX, XXIII en de appendix.

De bewerking is geschied door H. Reinoud, lid van het N.I.v.A. Omdat wij deze herdruk van bijzondere betekenis achten hebben wij het nuttig geoordeeld hierop langs deze weg de aandacht van de lezers van het Maandblad te vestigen.

BEKNOPT BELASTINGGIDS, samengesteld door Prof. Dr M. J. H. Smeets en J. H. Meihuizen, uitg. van L. J. Veen's Uitgeversmaatschappij N.V. te Amsterdam.

door J. G. Flink

Gaarne heb ik gevolg gegeven aan de uitnodiging van de Redactie de kortelings verschenen 9de druk te bespreken. Deze Beknpte Belastinggids is in de loop der jaren algemeen bekend en gewaardeerd geworden. Dit zowel vanwege de inhoud als vanwege de wijze, waarop de uitgave werd verzorgd.

Dr Smeets, hoogleraar te Tilburg, en de heer Meihuizen, hoofd-inspecteur tit. van 's Rijks Belastingen te Groningen, zijn er in geslaagd op alleszins deskundige wijze een beknopt overzicht samen te stellen van vele belangrijke punten uit talrijke belastingwetten. Naast de onderscheidene directe belastingen worden o.m. behandeld de Heffingen Ineens, de Omzetbelasting, de Successie- en Schenkingsrechten, het Registratierecht en de Invordering. Vele tarieven werden opgenomen; afzonderlijk die van de Loonbelasting en de Inkomstenbelasting (oud zowel als nieuw).

Op overzichtelijke wijze en in leesbare taal(!) vormt deze uitgave voor de gebruiker een gids op het uitgestrekte terrein der belastingwetgeving, een terrein dat thans meer dan ooit bezaaid is met voetangels en

klemmen. De Beknopte Belastinggids neemt de gevaren niet weg — de auteurs hebben dit ook niet bedoeld — maar zal de gebruiker dusdanig oriënteren, dat hij de gevaren leert onderkennen.

 Dit op zichzelf is reeds zeer belangrijk.

Een bijzondere aanleiding voor deze bespreking is de omstandigheid, dat deze nieuwe druk losbladig verscheen. Persoonlijk vind ik het een verbetering dat deze uitgave nu losbladig is, al wordt het bezwaarlijker het boekwerk mede te nemen. De eerste „Aanvullingen” zagen reeds het licht. Het bijwerken gaat gemakkelijk en is bovendien zeer leerzaam, te meer daar op de nieuwe bladzijden staat aangegeven welke wijzigingen in de oude tekst werden aangebracht.

J. A. Valk, ZIEKENHUIZEN (Sanatoria, Psychiatrische Inrichtingen, Tehuizen) Organisatie en Administratie. Nederlandse Uitgevers Mij. N.V. Leiden 340 pagina's (Gebonden f 12,75).

door G. P. J. Hogeweg

De schrijver, die administrateur is van de Psychiatrische Inrichtingen Endegeest te Oegstgeest, en dus nourri dans le sérail, behandelt in drie hoofdstukken de ontwikkeling van het ziekenhuiswezen en de gezondheidszorg in Nederland, in hoofdstuk IV de bouwwijzen van ziekeninrichtingen. Daarna zijn tien hoofdstukken gewijd aan de financiering van ziekenhuizen en de organisatie van de verschillende afdelingen, één hoofdstuk aan de administratie van personeel, loon, patiënten en verpleeggelden, één aan boekhouding en kostprijsberekening, één aan statistiek en het laatste korte hoofdstuk is bestemd om aan te geven, dat de hoofdgedachten in dit werk uiteengezet, ook toegepast kunnen worden in rusthuizen, opvoedingsgestichten enz. al zijn die dan dikwijls van veel minder ingewikkelde organisatie. Het boek is verlucht met een aantal afbeeldingen van verschillende ziekenhuizen en inrichtingen in Nederland, terwijl beeldstatistieken en schema's van organisatie-vormen het geschrevene verduidelijken.

Het eerste gedeelte van het boek, n.l. de ontwikkeling van het ziekenhuiswezen wordt afgesloten met statistische gegevens over het ziekenhuiswezen in Nederland, dat geheel bijgewerkt is tot 1 Januari 1950 en waarin een gedetailleerd overzicht van aantal bedden, verpleegdagen enz. van de verschillende soorten ziekenhuizen en inrichtingen in de verschillende provincies wordt gegeven. Ongetwijfeld is dit voor hen, die met het ziekenhuiswezen te maken hebben een zeer nuttig en leerrijk overzicht.

Bij de inleidende beschouwingen over de bedrijfseconomie in het ziekenhuiswezen wordt verwezen naar het rapport van de Commissie Limperg, waarin de organische bedrijfsrekening wordt aanbevolen, o.a. om kostprijsberekening en onderlinge bedrijfsvergelijking mogelijk te maken. Voor dit laatste is toch een uniforme exploitatierekening een noodzaak, en de doelmatigheid van het beheer kan daardoor worden getoetst. Ook normalisatie van meubilair, textiel en formulieren kan daartoe krachtig bijdragen.

In het hoofdstuk over de financiering wordt er op gewezen, dat het nodig is de kosten van de onderscheiden vormen van hulpverlening afzonderlijk te kennen in verband met de in rekening te brengen tarieven,

die nu meestal eerst achteraf aan de stijging der kosten worden aangepast. Verschillende voorbeelden van balansen en exploitatie-rekeningen besluiten dit hoofdstuk.

In de daarop volgende hoofdstukken wordt uitvoerig de organisatie van de verschillende afdelingen, inkoop, keuken, linnenkamer, enz. besproken, waarin de schrijver voortdurend er voor pleit, dat de administrateur, liefst staande naast en niet onder de directeur-geneesheer, als centrale kracht de hoofdleiding moet hebben, bijgestaan door de direct aan hem ondergeschikte hoofden van de afdelingen. Zeer belangrijk is dus, dat deze administrateur economisch en administratief geschoold is.

Na de uitvoerige behandeling van de organisatorische vragen, is de behandeling van de eigenlijke administratie en boekhouding naar ons gevoelen wat erg summier. Het grootste deel dezer hoofdstukken is gewijd aan het decimale rekening-stelsel met een uiteenzetting van de begrippen kosten-soorten, kosten-plaatsen en kosten-dragers, maar hoe de basis voor de overboekingen gevonden moet worden, heeft weinig aandacht.

Dat de kostprijsberekening gebaseerd moet zijn op de economisch noodzakelijk technisch onvermijdbare offers en vooruit bepaald moet worden uit een op te stellen bedrijfsbegroting is niet duidelijk naar voren gebracht. Integendeel, op blz. 290 wordt de kostprijs voor een inrichting met maar één vorm van dienstbetoon omschreven als: het totaal van alle lasten gedeeld door het aantal verpleegdagen. Het decimale rekening-stelsel moet nu volgens de schrijver dienen o.a. om de kostprijsberekening van de verschillende diensten mogelijk te maken, maar dan moeten die diensten (de kostendragers) ook integraal worden belast voor hun gecalculeerd aandeel in alle kosten, die met die diensten verband hebben. Die konsekwentie trekt de schrijver niet. Maar de schrijver acht het al een groot voordeel als de nu nog gebrekkige boekhoudingen georganiseerd worden tot het punt, dat hij beschrijft. Eén vogel in de hand is beter dan tien in de lucht. Maar als het nu eens niet zo heel veel meer moeite is om de tien in de hand te krijgen?

Ten aanzien van het gegeven decimale rekening-schema moeten wij trouwens opmerken, dat in de verschillende rubrieken wel debet-rekeningen worden genoemd, maar niet de creditering wegens overboeking naar de volgende rubrieken.

Op blz. 312 deelt de schrijver mede, dat een commissie werkzaam is om over kostprijsberekening in ziekenhuizen een met voorbeelden uitgewerkte handleiding samen te stellen. Wij zien die met belangstelling tegemoet en vertrouwen, dat die commissie de moderne bedrijfseconomische opvattingen over kostprijsberekening daarbij zal toepassen. De schrijver heeft in dit boek, naar hij zelf zegt (blz. 312) eenvoudigheidshalve de invloed van vaste en variabele kosten en van onder- en overbezetting buiten beschouwing gelaten. Hij is van mening, dat de daarvoor benodigde berekeningen het gemakkelijkst extra comptabel gemaakt kunnen worden. Daartegen zouden wij willen stellen, dat deze punten juist in het centrum van de belangstelling staan van de propagandisten van het decimale rekeningstelsel. Zij willen juist de gevolgen daarvan uit de boekhouding doen blijken en hebben daarvoor de tarieven nodig, die uit de gedetailleerde bedrijfsbegroting worden berekend.

Onze conclusie is dus, dat de schrijver een voor velen, die met het ziekenhuiswezen te maken hebben, belangrijk boek heeft geschreven, maar dat de hoofdstukken over de eigenlijke boekhouding nog wel verdere uitwerking nodig hebben.

Het Nederlands Instituut voor Efficiency verzocht ons opneming van de volgende

MEDEDELING INZAKE CURSUS MODERNE BEDRIJFSORGANISATIE

Het Nederlands Instituut voor Efficiency organiseert ieder jaar cursussen over moderne bedrijfsorganisatie in verschillende steden van het land.

In het seizoen 1951/1952 zullen de cursussen voor *Hoger Leidinggevend Personeel* gehouden worden te Amsterdam, Hengelo, Rotterdam en Utrecht.

De cursussen voor *Werkmeesters en Bazen* worden gehouden te Amsterdam, Arnhem of Nijmegen, Apeldoorn of Zwolle, Breda of Tilburg, 's-Gravenhage, Groningen, Heerenveen, Helmond, Hengelo, Maastricht, Rotterdam en Utrecht.

De lessen worden steeds in de avonden gegeven op een vaste dag in de week.

Voor nadere inlichtingen en toezending van een uitvoerig prospectus kan men zich wenden tot het Bureau van het Nederlands Instituut voor Efficiency, Wassenaarseweg 24, 's-Gravenhage.